

NORMES REGULADORES DEL PROCÉS DE PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS DE 2017

Preàmbul

El pressupost participatiu és una eina de participació i gestió municipals mitjançant la qual la ciutadania pot proposar i decidir sobre la destinació de part dels recursos econòmics municipals.

Té com a principal objectiu la participació directa dels veïns i les veïnes amb la finalitat d'establir les principals necessitats quotidianes del poble i incorporar-les en el pressupost anual municipal, de prioritzar les més importants i de realitzar un seguiment dels compromisos assolits. A més de decidir la quantitat destinada, aquest procés també pretén promoure que la ciutadania no sigui una simple observadora dels esdeveniments i decisions i que pugui convertir-se en protagonista activa del poble: cercar solucions que es corresponguin amb les necessitats i desitjos reals; aconseguir una major transparència, eficiència i eficàcia en la gestió municipal, ja que es comparteix, entre representants polítics, personal tècnic i ciutadania, el debat sobre en què es gastaran els nostres impostos; i millorar la comunicació entre administració i ciutadania.

Amb aquesta voluntat, l'Ajuntament d'Artà posa en marxa un procés de participació ciutadana mitjançant un pressupost participatiu amb el qual la ciutadania podrà proposar, debatre i decidir la destinació de 200.000 € (120.000 € per a actuacions a Artà i 80.000 € per a actuacions a la Colònia de Sant Pere) del pressupost municipal de l'any 2018. Això ha de permetre a l'Ajuntament donar resposta a les necessitats del municipi i de la seva ciutadania, i ha de possibilitar l'impuls d'actuacions de municipi, que poden incidir sobre l'espai públic, l'urbanisme, els equipaments o la mobilitat, o, també, en el foment de serveis i activitats que contribueixin a la promoció del benestar social, en els seus vessants de sensibilització, formació, dinamització, etc.

L'objectiu general del procés de pressupostos participatius és implicar la ciutadania en la presa de decisions sobre la destinació d'una part dels recursos públics, mitjançant un sistema reglat de participació. De la mateixa manera, també són objectius d'aquest procés els següents:

- Fomentar la participació mitjançant un procés inclusiu que arribi a tota la ciutadania, associada o no.
- Conèixer les necessitats de la població i afavorir el debat col·lectiu per prioritzar-les.
- Planificar una despesa municipal ajustada, al màxim, a les prioritats ciutadanes.
- Treballar per una major transparència i eficiència en la gestió municipal.
- Promoure el diàleg i la solidaritat entre la ciutadania a partir del coneixement de les necessitats i les mancances col·lectives.
- Millorar la comunicació entre ciutadania i Administració local i establir espais de diàleg entre el veïnat, les associacions, el personal tècnic i els representants polítics.
- Promoure la dimensió educadora i social de la participació ciutadana.

1. Objecte

Aquest document té per objecte regular el procés de pressupostos participatius de 2017, com a eina de participació i gestió municipals, mitjançant la qual la ciutadania proposa, debat i decideix en què s'inverteix una part dels pressupostos municipals. Aquest procés ha de ser:

- universal
- dinàmic (revisable cada any per assegurar-ne una evolució positiva)
- vinculant
- deliberatiu

- una persona un vot, i
- amb un sistema de seguiment i control social que garanteixi la transparència del procés.

2. Propostes

2.1. Criteris bàsics de les propostes

2.1.1. Les propostes han de tenir una visió de poble. L'Ajuntament posa a l'abast del procés 200.000 €, el 60 % dels quals han de ser per a projectes al nucli urbà d'Artà i el 40 % restant, per a la Colònia de Sant Pere.

Per tant, l'import de les propostes que es poden presentar han de ser fins a un màxim de 120.000 € per a Artà i fins a un màxim de 80.000 € per a la Colònia de Sant Pere, i han de fer referència a:

- noves inversions , obres de manteniment i reforma de les actuals; o
- programes i activitats.

Les propostes no poden fer referència a serveis o personal municipal (més policia, més educadors, més administratius, etc.) ni a subvencions previstes en altres plans municipals.

2.1.2. Les propostes que es presentin han d'acomplir les condicions següents:

- Han de ser de competència municipal.
- Han de ser coherents amb els valors i plans municipals aprovats.
- Han de ser iniciatives concretes.
- En la mesura que sigui possible, han de permetre múltiples ubicacions en el territori.
- Han de ser d'interès general (no poden respondre a interessos particulars).
- Han de donar resposta a una necessitat concreta.
- Han de ser realitzables tècnicament, viables econòmicament i respectuoses amb el marc jurídic i legal existent.
- Han de tenir un horitzó temporal clar (principi i final i una durada no superior a un any).

2.1.3. No s'han d'admetre les propostes següents:

- Les actuacions que, per realitzar-se, estiguin condicionades a l'obtenció d'una subvenció o de finançament extern.
- Les que puguin suposar la modificació de les relacions contractuals que pugui tenir l'Ajuntament.
- Les que es proposin en nom de l'Ajuntament o de les seves àrees, en nom de l'Equip de Govern o en nom de partits polítics.

2.2. Àmbit d'actuació

L'àmbit d'actuació de les propostes presentades en els pressupostos participatius ha de ser territorial:

- Artà i disseminats
- Colònia de Sant Pere i disseminats (s'hi inclouen s'Estanyol i Betlem)

3. Estructura del procés

El procés preveu quatre fases clares:

- Fase I. Definició i concreció del procés de pressupostos participatius i inici de la campanya informativa dels pressupostos participatius.
- Fase II. Elaboració, presentació i avaluació de les propostes i exposició pública d'aquestes.
- Fase III. Elecció de les propostes i aprovació d'aquestes, per Ple, en els pressupostos de 2018.
- Fase IV. Execució, seguiment i rendiment de comptes de les propostes durant el curs 2018

4. Participació ciutadana

4.1. Qui hi pot participar

Pot participar en el procés de pressupostos participatius:

- a) Qualsevol persona major de 16 anys que estigui empadronada al municipi en data 31 de desembre de 2016.
- b) Qualsevol persona major de 16 anys que, tot i no estar empadronada al municipi, hi té una propietat a 31 de desembre de 2016.

4.2. Com s'hi pot participar

Les persones que vulguin participar en el procés han d'acomplir alguna de les condicions que s'especifiquen a continuació:

- a) Les persones empadronades poden participar-hi, automàticament, si estan registrades en el padró en data 31 de desembre de 2016.
- b) Les persones no empadronades que tinguin una propietat al municipi han de sol·licitar, a partir de dia 22 de maig i fins dia 31 d'agost, el registre en el cens per a la votació dels pressupostos participatius de 2017. El registre es pot fer telemàticament a l'adreça proposa@arta.cat o presencialment i s'ha de presentar la documentació següent:
 - Sol·licitud
 - Fotocòpia del DNI
 - Fotocòpia d'un rebut de l'IBI

4.3. Quan s'hi pot participar

Qualsevol persona pot participar en qualsevol moment del procés per:

- Definir les normes del procés de pressupostos participatius.
- Debatre i elaborar propostes, i participar activament en les assemblees populars o de barri i en els tallers.
- Presentar propostes de forma presencial o telemàtica durant el període previst per a aquesta finalitat.
- Votar les propostes finalistes, de forma presencial o telemàtica, dins el període previst per a aquesta finalitat.

5. Estructura organitzativa

5.1. Generalitats de l'estructura organitzativa

L'estructura organitzativa del procés de pressupostos participatius 2017 té en compte tres òrgans de participació ciutadana i un òrgan de treball intern:

- Grup Impulsor: és l'encarregat d'escoltar, vetlar i avaluar la veu de la ciutadania. També pot fer propostes, les quals s'han de debatre en assemblea.
- Grup de Treball Intern: s'encarrega d'avaluar les propostes presentades per la ciutadania i fer els informes corresponents sobre les propostes que s'han de sotmetre a votació.
- Comissió Tècnica: ha de validar i vetlar pel procés d'avaluació de les propostes fetes pel Grup de Treball Intern.
- Assemblea: és l'espai on la ciutadania pot dialogar, discutir i consensuar tots aquells aspectes relacionats amb el procés de pressupostos participatius que es puguin assumir col·lectivament.

5.2. Grup Impulsor

El Grup Impulsor és l'òrgan responsable de fer el seguiment del procés de pressupostos participatius. Han de formar part del grup impulsor:

- El regidor o la regidora de Participació Ciutadana.
- Una persona representant de cada grup polític.
- Personal tècnic del procés de pressupostos participatius.
- Una persona representant del Consell Municipal de l'Esport.
- Persones representants del teixit associatiu de diferents sectors.
- Persones provinents de diferents àmbits socials o sectorials.

Les funcions del Grup Impulsor són les següents:

- Assessorar el Govern municipal respecte del procés de pressupostos participatius.
- Avaluar els processos i mecanismes dels pressupostos participatius que se sotmetin a participació.
- Mobilitzar les persones participants dels diferents processos participatius.
- Difondre els resultats dels processos participatius.
- Detectar les necessitats del territori.
- Garantir la transparència i la neutralitat dels processos participatius.
- Conèixer els pressupostos municipals.
- Proposar la realització d'audiències públiques d'àmbit de poble o inferior.
- Proposar i promoure debats sobre aspectes dels pressupostos participatius.
- Fer el seguiment de l'execució dels pressupostos participatius.

El Grup Impulsor, acompanyat del personal tècnic, s'autoorganitza per realitzar totes les activitats necessàries per complir les seves funcions.

Aquest grup ha de disposar de tota la informació que es generi durant el procés per possibilitar-ne la transparència i la participació i s'ha d'encarregar d'escoltar, vetlar i avaluar la veu de la ciutadania com a membres representants d'aquesta. També ha de fer propostes organitzatives de funcionament que s'han de sotmetre a debat en assemblea.

Les decisions i els acords en el si del Grup Impulsor s'han de prendre per consens i només quan aquest no sigui possible, i, com a últim recurs, s'ha d'utilitzar el sistema de votació de majoria més un.

5.3. Grup de Treball Intern

Per agilitar la tramitació de l'informe de les propostes, es crea el Grup de Treball Intern, format pel personal tècnic de cada una de les àrees de l'Ajuntament d'Artà, el qual s'ha d'autoorganitzar per avaluar i analitzar les propostes que s'han de sotmetre a votació.

Les funcions del Grup de Treball Intern són:

- Valorar les propostes registrades en funció dels criteris consensuats en aquestes normes.
- Elaborar un informe sobre la viabilitat competencial, legal, tècnica i econòmica dels projectes.
- Fer públiques totes les propostes amb els criteris d'avaluació o si són susceptibles de ser adaptades.

5.4. Comissió Tècnica

L'Ajuntament ha de promoure la constitució de l'òrgan de participació relacionat amb la gestió de projectes públics per facilitar-ne la viabilitat, sempre tenint present allò que s'ha treballat, discutit i elaborat en les assemblees populars i en el Grup Impulsor.

Aquesta Comissió Tècnica ha de treballar transversalment amb totes les àrees de l'Ajuntament i ha d'estar formada per:

- El regidor o la regidora de Participació Ciutadana, qui la presideix.
- Tres tècnics o tècniques de l'Ajuntament escollits, consensuadament, per l'equip tècnic.
- Dos membres de la ciutadania escollits en les assemblees (Artà i Colònia de Sant Pere).
- Un membre del Grup Impulsor, escollit pels seus integrants, el qual, en cap cas, no pot representar un grup polític.

Les funcions de la Comissió Tècnica són les següents:

- Validar el procés d'avaluació que du a terme l'equip tècnic de l'Ajuntament d'Artà.
- Proposar modificacions i millores en les propostes subjectes a votació.
- Informar a la ciutadania sobre l'estat del procés d'avaluació de les propostes presentades a través dels mitjans de comunicació aprovats en assemblea.

Així mateix, la Comissió Tècnica ha de promoure una relació fluïda entre el personal tècnic municipal i la ciutadania en cas que aquesta es vulgui assessorar, prèviament, a la redacció dels projectes i, segons les demandes que hi hagi, pot fer tallers informatius amb presència del personal tècnic.

5.6. Assemblees

Les assemblees tenen caràcter territorial (Artà i Colònia de Sant Pere) i són espais d'informació, debat, reflexió, proposta i decisió, oberts a tota la ciutadania.

Les funcions de l'Assemblea són:

- Presentar propostes en funció de les necessitats detectades.
- Proposar, debatre i consensuar, de forma democràtica, les propostes que es presentin.
- Estudiar les propostes de caire individual i adaptar-les a la col·lectivitat del municipi.
- Fer una tasca de priorització i anàlisi de les propostes.
- Sol·licitar assemblees per millorar el desenvolupament del procés.
- Proposar la realització d'audiències públiques d'àmbit de municipi, nucli o barri, si s'escau.
- Votar les propostes.
- Elegir el membre que ha de formar part de la Comissió Tècnica.

Les decisions i els acords de les assemblees s'han de prendre per consens i només quan aquest no sigui possible s'ha d'utilitzar el sistema de votació de majoria més un.

Les assemblees han d'estar coordinades pel personal tècnic de Participació Ciutadana, el qual s'ha d'encarregar de presentar l'ordre del dia, de moderar les reunions i de fer les actes.

6. El procés

6.1. Fase I. Definició i concreció del procés de pressupostos participatius i inici de la campanya informativa dels pressupostos participatius

S'ha de fer difusió del procés de pressupostos participatius amb una presentació pública del procés, amb una campanya informativa per difondre'n els objectius i amb la dinamització de diferents actes públics. De manera més concreta, aquestes actuacions consisteixen en el següent:

- La presentació pública consisteix a realitzar una taula debat on s'han d'explicar diferents experiències de pressupostos participatius a Mallorca.
- La campanya informativa inclou la difusió del procés (díptics, cartells, premsa, punts d'informació itinerants, web de l'Ajuntament i Facebook).
- La dinamització d'activitats consisteix a convocar assemblees informatives i de treball perquè la ciutadania pugui entendre el procés, pugui debatre i definir les regles del joc i pugui debatre i formular propostes.

6.2. Fase II. Elaboració, presentació i avaluació de les propostes i exposició pública d'aquestes

6.2.1. Inici del període d'elaboració i presentació de les propostes realitzades per la ciutadania

Cada persona pot presentar totes les propostes que vulgui de manera individual o col·lectiva durant un període de 5 setmanes.

La Regidoria de Participació Ciutadana ha de proporcionar un formulari de propostes en què s'han de fer constar les dades següents:

- Nom i llinatges de la persona de contacte
 - Entitat, associació o col·lectiu al qual es representa, si escau
 - DNI
 - Adreça de correu electrònic
 - Telèfon
 - Nom de la proposta, àmbit d'actuació i motius per els quals es proposa.
 - Explicació detallada d'aquesta (exemples)
 - Destinataris principals de la proposta.
 - Observacions d'interès o documentació adjunta si és el cas.
- Només s'han d'acceptar les propostes lliurades amb aquest imprès i cada imprès només pot fer referència a una proposta.

La fitxa formulari ha d'estar disponible en paper i en format digital i s'ha de presentar a l'Oficina d'Atenció Ciutadana (OAC) de l'Ajuntament, a un estand itinerant els dies de mercat i de festa, per via telemàtica, a través de la web i en els espais públics designats prèviament.

6.2.2. Primer filtratge de propostes

De totes les propostes presentades, l'equip tècnic responsable del procés de pressupostos participatius n'ha de fer la primera tria segons els criteris següents:

- Si compleix les normes del procés de pressupostos participatius.
- Si és o no de competència municipal.
- Si és viable legalment.

El Grup de Treball Intern ha d'elaborar un informe justificatiu de totes les propostes que no hagin estat seleccionades en funció de l'incompliment d'alguns dels criteris esmentats anteriorment.

Una vegada feta aquesta tria, s'han de llistar totes les propostes que compleixin els requisits anteriors i, en el cas que siguin superiors a 15 per a l'àmbit territorial d'Artà i 15 per a l'àmbit territorial de la Colònia de Sant Pere, s'han d'habilitar espais que permetin seleccionar les 15 propostes finalistes per a cada un dels nuclis.

Sempre que el Grup Impulsor ho consideri assumible, l'espai per defensar les propostes i prioritzar-ne les 15 finalistes per a cada nucli és l'Assemblea. La defensa de les propostes en aquesta Assemblea és voluntària i s'ha de regular un temps màxim d'exposició. En aquest cas, per decidir les 15 propostes finalistes, s'ha de fer una votació, en la qual poden participar les persones que hi assisteixin.

Quan es consideri inviable prioritzar per assemblea les 15 propostes finalistes per a cada nucli, s'han d'habilitar els espais necessaris per defensar les propostes i un sistema de votació en línia i presencial, mitjançant el qual s'han de poder votar, durant una setmana, un màxim de 15 propostes.

6.2.3. Avaluació tècnica

El Grup de Treball Intern s'ha d'encarregar de fer l'avaluació tècnica de totes les propostes admeses i de fer un informe per determinar si la proposta:

- És de competència municipal.
- No contradiu els plans municipals aprovats.
- És viable tècnicament.
- És quantificable econòmicament.
- Respecta el marc jurídic i legal existent.
- És sostenible.
- Es considera una actuació de desenvolupament (inclusió social, educatiu, diversitat de col·lectius, equitat social i de gènere).
- Es considera una inversió que té un inici i un final i no suposa un cost addicional per a futurs pressupostos, ni en crea dependència.

En el cas que les propostes siguin similars o que puguin formar part d'una altra de més genèrica, la Comissió Tècnica les ha d'agrupar i fer un informe justificatiu de la unificació. A més, també ha de poder convocar les parts proponents per valorar la conveniència o no d'unificar-les.

La Comissió Tècnica ha de validar, en tot moment, els criteris de valoració i ha de remetre al Grup de Treball Intern tots els aclariments o les modificacions dels criteris d'avaluació. Així mateix, aquesta Comissió ha d'informar sobre aquesta validació al Grup Impulsor i a l'Assemblea.

De tota manera, el fet que les propostes no siguin acceptades no significa que no tinguin una utilitat o que no puguin ser estudiades. Per aquest motiu, totes les demandes s'han de fer servir com a indicadors de necessitat de la ciutadania per fer una diagnosi de l'estat del municipi.

Durant el període d'avaluació, qualsevol tècnic o tècnica de l'Ajuntament s'ha de posar en contacte amb la persona, el col·lectiu o les entitats que hagin redactat la proposta per aclarir aquells aspectes que no resultin clars.

Han de quedar excloses de la selecció les propostes en què es produeixi alguna de les circumstàncies següents:

- Les que no són de competència municipal, tot i que, si es considera oportú, s'han de remetre a les administracions competents.
- Les que incloguin contingut o propaganda de caràcter racista, sexista, xenòfob, d'apologia al terrorisme o el feixisme, o que atemptin contra els drets humans o la dignitat de les persones i els animals.
- Les que plantegin accions d'exclusió social.
- Les que proposin accions no sostenibles o que comprometin les necessitats i les possibilitats de desenvolupament de les generacions futures.
- Les que utilitzin un llenguatge ofensiu i insultant.
- Les que tinguin una finalitat delictiva o atemptin contra la legislació vigent en matèria de drets fonamentals i llibertats públiques.
- Les de culte o pròpies de confessió religiosa.
- Les que tinguin un caràcter reiteratiu, en ser presentades per la via digital, o puguin ser considerades correu brossa (*spam*).
- Les que contradiguin els diferents plans municipals aprovats.
- Les que facin referència a activitats incloses dins programes de subvencions o plans d'ajuts, o que facin referència a despeses municipals obligatòries.
- Les que es proposin en nom de l'Ajuntament o de les seves àrees, de l'Equip de Govern i de partits polítics.

6.2.4. Exposició pública

Una vegada analitzades tècnicament les propostes i validades pel Grup Impulsor, les propostes han d'estar en exposició pública, com a mínim, durant 15 dies abans de les votacions.

Durant aquest període, la ciutadania en assemblea ha de poder demanar audiència pública amb el personal tècnic per aclarir el sistema de valoració i donar la màxima transparència i neutralitat al procés.

De la mateixa manera, la ciutadania podrà sol·licitar espais per poder defensar les seves propostes de manera voluntària.

6.3. Fase III. Elecció de les propostes i aprovació d'aquestes, per Ple, en els pressupostos de 2018

6.3.1. Generalitats del procés

Una vegada acabat el termini d'exposició pública i d'haver fet els aclariments pertinents en el cas que siguin necessaris, s'ha d'obrir un període de votació d'una setmana (de dilluns a diumenge).

La votació ha de ser telemàtica o presencial, mitjançant un estand itinerant (dies de mercat, barris, OAC, etc.).

Cada persona té un vot i pot votar un màxim de tres propostes, que ha de prioritzar de major a menor importància segons el seu criteri.

S'han de considerar propostes guanyadores totes aquelles que, ordenades per prioritat, assoleixin l'import pressupostari destinat.

Durant el període d'exposició pública s'ha d'informar, com a mínim a la web municipal i en els taulers d'anuncis, sobre els dies, els horaris i la ubicació de l'urna de votacions. De la mateixa manera, aquesta informació s'ha de fer pública a les xarxes socials, als mitjans de comunicació local (premsa i ràdio), porta a porta, etc.

El Grup Impulsor s'ha d'encarregar de donar veu, en el Ple municipal, a les propostes que la ciutadania hagi escollit en el procés de pressupostos participatius, les quals s'hauran d'introduir en el pressupost de 2018.

6.3.2. El procés de votació

Les persones empadronades i aquelles que hagin sol·licitat poder votar i figurin al cens, dins el període de votació (una setmana), poden votar un màxim de 3 propostes de les 30 finalistes, independentment del nucli urbà on visquin o tinguin la propietat.

Cada votant ha de prioritzar les seves propostes d'1 a 3, essent 1 la de major preferència i 3 la de menor. Cada preferència individual va lligada a un sistema de puntuació. D'aquesta manera, quan es dona la preferència 1 automàticament el sistema de votació li dona 3 punts; si se selecciona com a preferència 2, rep 2 punts; i, si se selecciona com a preferència 3, rep 1 punt.

Una vegada acabat el termini de votació, s'ha de fer un llistat per ordre de puntuació. Totes aquelles propostes que, per pressupost, sumin fins a un màxim de 120.000 € per a Artà i un màxim de 80.000 € per a la Colònia de Sant Pere s'hauran d'incloure en els pressupostos de 2018.

Quan s'arribi a la proposta que superi el màxim permès per a cada nucli, s'ha de convocar l'Assemblea, la qual ha de decidir si es redueix econòmicament la proposta en qüestió fins a l'import econòmic permès per a cada nucli o si es bota la proposta i s'agafa la següent o següents per ordre de puntuació fins a arribar al màxim permès per a cada nucli.

6.4. Fase IV. Execució, seguiment i rendiment de comptes de les propostes durant el curs 2018

El Grup Impulsor ha de fer el seguiment de l'execució dels pressupostos participatius i ha de dur a terme les tasques següents:

- Planificar els projectes d'execució redactats de les propostes guanyadores.
- Revisar els projectes d'execució redactats pel personal municipal.
- Supervisar l'execució dels projectes.
- Validar la memòria final del procés.

Així mateix, en l'encàrrec i l'execució dels projectes s'ha de tenir en compte la contractació socialment responsable.

Durant aquest període, el Grup Impulsor pot sol·licitar audiència pública a les regidories implicades perquè expliquin públicament l'estat d'execució dels projectes.